

S. Kwiatkowski

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BS/183/80/90

ZARADNOŚĆ EKONOMICZNA MŁODZIEŻY

Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1990 r.

W trakcie gospodarczych przekształceń kraju zmieniają się także zachowania ludzi w sferze ekonomicznej. Badając opinie tegorocznych absolwentów szkół średnich i zawodowych¹, pytaliśmy m.in. o sposoby uzyskiwania przez nich pieniędzy na własne wydatki (tab. 1). Zdecydowana większość badanych (89,2%) jest dotowana przez rodziców. Nieco więcej niż jedna trzecia ogółu ankietowanych otrzymuje z domu wszystkie pieniądze, jakimi dysponuje, jedna piąta zaś - ponad połowę. Zarabia pracując w kraju 53,6% absolwentów: co piąty - wszystkie posiadane pieniądze, co dziesiąty - więcej niż połowę. Inne formy zarobkowania - handel w kraju i za granicą oraz praca za granicą - są rzadsze, choć podejmuje je, w większym lub mniejszym zakresie, więcej niż jedna piąta ankietowanych. Dodajmy jednak, że osiągnięte w ten sposób dochody stanowią poważną pozycję w budżecie niewielkiego odsetka respondentów.

Tabela 1

w procentach

Jaką część pieniędzy, które masz na swoje wydatki:	Odpowiedzi uczniów:					Brak odpowiedzi
	wszystkie, całość	więcej niż połowę	około połowy	mniej niż połowę	nic	
Dostajesz od rodziców	34,8	19,2	14,3	17,9	11,8	1,9
Zarabiasz pracując w kraju	18,0	8,9	6,8	13,0	46,4	6,7
Zarabiasz handlując w kraju	2,3	2,6	2,7	7,9	75,9	8,1
Masz z wyjazdów za granicę w celach handlowych	2,5	3,4	2,7	3,7	79,5	7,7
Masz z wyjazdów za granicę do pracy	1,3	1,8	2,1	4,4	81,6	8,1

Nie dostaje pieniędzy z domu stosunkowo wielu mężczyzn, uczniów zasadniczych szkół zawodowych, z rodzin źle sytuowanych. Rodzice pokrywają natomiast wszystkie wydatki co drugiej absolwentki i 60% młodzieży kończącej licea ogólnokształcące i zawodowe. Sytuacja taka występuje również dość często w rodzinach bogatszych i mieszkających w dużych miastach (powyżej 100 tys. mieszkańców).

¹ "Młodzież '90" - badanie zrealizowano w dniach 17.04-07.05.1990 metodą ankiety audytoryjnej wśród absolwentów losowo wybranych szkół średnich i zasadniczych zawodowych (N=1163).

Własne zarobki są podstawowym źródłem pieniędzy zwłaszcza w tych grupach absolwentów, w których rzadziej dostaje się je od rodziców. Na przykład, co trzeci uczeń kończący zasadniczą szkołę zawodową z własnych dochodów pokrywa swoje wydatki. Względnie często nie pracują absolwenci liceów oraz młodzież ze środowisk inteligenckich (tj. takich, w których ojciec ma wyższe wykształcenie).

Handel za granicą przynosi zyski przede wszystkim mężczyznom, a więc relatywnie dużej grupie uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych, mieszkającym w miastach średnich (21 - 100 tys. mieszkańców) i małych (do 20 tys. mieszkańców), pochodzącym z rodzin dobrze sytuowanych. Uczniowie liceów ogólnokształcących i techników oraz pochodzący z rodzin inteligenckich częściej niż ich koleżanki i koledzy z innych środowisk wyjeżdżają do pracy za granicę. Ten sposób zarobkowania bardzo rzadko spotykamy wśród młodzieży mieszkającej na wsi (tab.1-5 aneksu).

Na podstawie danych zawartych w tabeli 1 można uzyskać ogólną orientację na temat źródeł dochodów młodych ludzi. Informacje te są jednak niepełne, bo wielu ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi. Na przykład, tylko około 15% stwierdziło, że uzyskuje dochody z handlu w kraju. Można jednak przypuszczać, że w rzeczywistości grupa zarabiających w ten sposób jest znacznie większa. Okazuje się bowiem, że sprzedają na bazarach, targowiskach i giełdach zajmuje się średnio co czwarty ankietowany (26,6%): często handluje 2,8%, czasami - 7,5%, rzadko - 16,3%. Nie robi tego nigdy 72,7% badanych (nie udzieliło odpowiedzi 0,8%). Mężczyźni sprzedają na bazarach częściej niż kobiety, dlatego w szkołach sfeminizowanych (licea ogólnokształcące i zawodowe) odsetek nie zajmujących się handlem jest relatywnie duży. W roli sprzedawców występują zwłaszcza absolwenci szkół zawodowych, pochodzący z dużych i średnich miast oraz z rodzin dobrze sytuowanych (tab. 6 aneksu).

Młodzi ludzie zajmujący się handlem (341 osób = 100%) zarobione pieniądze najczęściej (75,4%) przeznaczają na własne wydatki. O zainwestowaniu w prywatny interes myśli 13,2%, zaś 6,5% chce wydać te środki na wakacje (odmówiło odpowiedzi 5%).

Inwestowanie pieniędzy zarobionych na bazarach, targowiskach lub giełdach planują najczęściej mężczyźni, absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, mieszkający w małych miastach oraz pochodzący z rodzin mniej zamożnych. Młodzież z bogatszych domów i mieszkająca na wsi relatywnie często woli przeznaczać zyski na własne potrzeby (tab. 7 aneksu).

Handlem na bazarach zajmuje się co czwarty absolwent, kupuje niemal każdy. Zaledwie co dziesiąty ankietowany nigdy nie dokonuje zakupów na bazarach, targowiskach lub giełdach, 17,5% zaopatruje się tam często, 36,5% - czasami, 36,0% - rzadko. Zakupy na bazarach są bardziej popularne wśród mężczyzn niż kobiet, uczniów zasadniczych szkół zawodowych niż średnich, młodzieży z domów zamożniejszych niż z rodzin biedniejszych. Skala zjawiska jest podobna we wszystkich środowiskach, choć absolwenci ze wsi i małych miast są klientami giełd nieco częściej niż mieszkający w miastach średnich i dużych (tab. 8 aneksu).

Przedstawione dane sugerują, że obserwowana od kilku miesięcy fala ulicznego i bazarowego handlu ogarnęła także młodzież. Co czwarta osoba kończąca szkołę sprzedaje na giełdach i targowiskach. Większość robi to z myślą o doraźnym podreperowaniu własnego budżetu i bez zamiaru założenia prawdziwego prywatnego interesu. Na prowizorycznych straganach i z samochodów kupują niemal wszyscy młodzi ludzie, którym w dorosłe życie przyszło wchodzić w latach wielkich przemian.

ANEKS

Tabela 1. Pochodzenie pieniędzy na wydatki: RODZICE

(w %)

Charakterystyka badanych	Wszystkie pieniądze	Więcej niż połowa	Okolo połowy	Mniej niż połowa	Nic
Ogółem	36	20	15	18	12
Płeć					
Meżczyźni	25	22	18	20	15
Kobiety	50	17	9	16	8
Wiek					
Do 17	8	18	28	26	20
18-20	38	20	13	18	11
Powyżej 20 lat	25	25	19	22	9
Typ szkoły					
Liceum ogólnokształcące	60	18	8	9	5
Technikum	38	27	12	17	6
Liceum zawodowe	60	22	4	10	3
Zasadnicza szkoła zawodowa	21	16	21	24	19
Miejsce zamieszkania					
Wieś	37	20	15	19	9
Miasto 5-20 tys.	33	21	19	15	12
Miasto 21-100 tys.	31	17	16	21	15
Miasto powyżej 100 tys.	42	22	8	15	13
Wykształcenie ojca					
Podstawowe	39	18	11	20	12
Zasadnicze zawodowe	34	19	17	18	12
średnie	33	19	16	21	11
Ponadsrednie	42	26	11	11	10
Wykształcenie matki					
Podstawowe	38	17	12	19	14
Zasadnicze zawodowe	33	19	16	21	11
średnie	35	21	13	20	10
Ponadsrednie	39	23	17	11	11
Przyn.ojca do gr. społ.-zaw.					
Specjaliści	42	27	13	10	9
Pozostali umysłowi	35	23	15	18	10
Robotnicy wykwalifikowani	31	21	16	20	13
Robotnicy niewykwalifik.	26	15	20	25	14
Rolnicy	42	18	14	22	3
Prywatni właściciele	43	21	6	17	13
Emeryci, renciści	43	17	12	12	16
Inne grupy zawodowe	49	17	2	17	15
Ocena warunków materialnych					
Złe	39	11	9	22	20
średnie	31	22	16	19	11
Dobre	42	20	14	16	9
Stosunek do religii					
Wierzący, praktykujący	37	20	14	18	11
Wierzący, niepraktykujący	30	21	13	21	15
Niewierzący, praktykujący	40	20	10	10	20
Niewierzący, niepraktykujący	17	20	20	17	27
Rozwój sytuacji w kraju					
Dobry kierunek	36	20	15	16	13
Zły kierunek	25	19	22	20	13
Trudno powiedzieć	39	20	12	19	11
Stosunek do pr. Balcerowicza					
Poparcie	38	23	14	13	12
Brak poparcia	35	21	16	18	10
Nieznajomość	35	17	14	20	13
Trudno powiedzieć	34	20	16	20	9
Pytanie: Jaka część pieniędzy, które masz na swoje wydatki, dostajesz od rodziców?					
1. Wszystkie, całość 2. Więcej niż połowę 3. Okolo połowy 4. Mniej niż połowę 5. Nic, nie zdobywam w ten sposób pieniądze					

Sondaż CBOS zrealizowany w dniach od 17 kwietnia do 7 maja 1990 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych (N=1163)

Tabela 2. Pochodzenie pieniędzy na wydatki: PRACA W KRAJU

(w %)

Charakterystyka badanych	Wszystkie pieniądze	Więcej niż połowa	Około połowy	Mniej niż połowa	Nic
Ogółem	19	10	7	14	50
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	23	13	7	15	41
Kobiety	14	4	7	12	62
<u>Wiek</u>					
Do 17	41	22	14	9	14
18-20	18	9	7	14	52
Powyżej 20 lat	8	20	4	16	52
<u>Typ szkoły</u>					
Liceum ogólnokształcące	8	4	4	12	72
Technikum	5	9	7	16	63
Liceum zawodowe	5	1	5	15	75
Zasadnicza szkoła zawodowa	33	13	9	14	31
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	20	9	8	16	47
Miasto:					
5-20 tys.	14	7	7	19	53
21-100 tys.	22	11	6	11	51
powyżej 100 tys. mieszkańców	17	11	7	11	53
<u>Wykształcenie ojca</u>					
Podstawowe	24	9	7	14	46
Zasadnicze zawodowe	22	10	8	15	46
Średnie	18	13	9	12	48
Ponadśrednie	7	6	5	14	68
<u>Wykształcenie matki</u>					
Podstawowe	24	10	8	16	42
Zasadnicze zawodowe	23	8	9	15	45
Średnie	17	11	7	11	55
Ponadśrednie	9	8	5	16	63
<u>Przynależność ojca do grupy społeczno-zawodowej</u>					
Specjaliści	9	10	8	18	55
Pozostali umysłowi	11	6	8	11	63
Robotnicy wykwalifikowani	28	11	7	13	41
Robotnicy niewykwalifikowani	27	10	10	9	45
Rolnicy	14	7	9	16	54
Prywatni właściciele	14	14	7	16	49
Emeryci i renciści	13	7	6	18	57
Inne grupy zawodowe	17	5	2	12	63
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	23	8	6	16	48
Średnie	17	11	8	15	49
Dobre	21	8	6	11	54
<u>Stosunek do religii</u>					
Wierzący, praktykujący	19	10	7	14	50
Wierzący, niepraktykujący	21	9	8	10	52
Niewierzący, praktykujący	22	11	22	22	22
Niewierzący, niepraktykujący	14	3	0	24	59
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>					
Dobry kierunek	19	9	6	15	51
Zły kierunek	26	13	6	15	40
Trudno powiedzieć	17	9	9	12	53
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>					
Poparcie	12	8	7	17	57
Brak poparcia	21	13	7	18	41
Nieznajomość	23	10	8	12	47
Trudno powiedzieć	16	6	7	15	56

Pytanie: Jaką część pieniędzy, które masz na swoje wydatki, zarabiasz pracując w kraju?
 1. Wszystkie, całość. 2. Więcej niż połowę. 3. Około połowy. 4. Mniej niż połowę. 5. Nic, nie zdobywam w ten sposób pieniądze.

Sondaż CBOS zrealizowany w dniach od 17 kwietnia do 7 maja 1990 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych (N=1163).

Tabela 3. Pochodzenie pieniędzy na wydatki: HANDEL W KRAJU

(w %)

Charakterystyka badanych	Wszystkie pieniądze	Więcej niż połowa	Około połowy	Mniej niż połowa	Nic
Ogółem	3	3	3	9	83
Płeć					
Meżczyźni	3	5	5	13	74
Kobiety	1	0	0	2	95
Wiek					
Do 17	9	4	5	9	73
18-20	2	2	3	9	84
Powyżej 20 lat	4	7	4	11	75
Typ szkoły					
Liceum ogólnokształcące	2	1	2	3	92
Technikum	1	3	4	13	80
Liceum zawodowe	1	1	2	7	89
Zasadnicza szkoła zawodowa	4	4	3	8	80
Miejsce zamieszkania					
Wieś	2	2	2	5	90
Miasto 5-20 tys.	3	4	4	11	78
Miasto 21-100 tys.	3	3	4	13	76
Miasto powyżej 100 tys.	3	2	2	9	84
Wykształcenie ojca					
Podstawowe	2	3	3	5	88
Zasadnicze zawodowe	3	2	2	8	85
średnie	3	5	3	10	78
Ponadśrednie	1	3	5	11	81
Wykształcenie matki					
Podstawowe	2	4	2	5	87
Zasadnicze zawodowe	4	2	3	7	85
średnie	3	3	3	9	81
Ponadśrednie	1	3	4	14	78
Przyn.ojca do gr. społ.-zaw.					
Specjaliści	1	3	6	11	79
Pozostali umysłowi	2	3	3	10	82
Robotnicy wykwalifikowani	2	3	2	9	84
Robotnicy niewykwalifik.	3	4	1	9	83
Rolnicy	2	3	2	4	88
Prywatni właściciele	5	2	2	7	83
Emeryci, renciści	3	0	6	10	82
Inne grupy zawodowe	5	0	0	10	85
Ocena warunków materialnych					
Złe	1	1	1	9	88
średnie	2	3	4	10	82
Dobre	4	4	2	7	84
Stosunek do religii					
Wierzący, praktykujący	3	3	2	7	85
Wierzący, niepraktykujący	3	4	4	17	74
Niewierzący, praktykujący	0	0	13	13	75
Niewierzący, niepraktykujący	3	3	10	14	69
Rozwój sytuacji w kraju					
Dobry kierunek	2	3	2	9	84
Zły kierunek	7	4	7	8	75
Trudno powiedzieć	2	2	2	9	85
Stosunek do pr. Balcerowicza					
Poparcie	0	3	3	10	84
Brak poparcia	1	5	6	12	76
Nieznajomość	4	2	2	7	84
Trudno powiedzieć	0	4	2	10	84
Pytanie: Jaka część pieniędzy, które masz na swoje wydatki, zarabiasz handlując w kraju? 1. Wszystkie, całość 2. Więcej niż połowę 3. Około połowy 4. Mniej niż połowę 5. Nic, nie zdobywam w ten sposób pieniędzy					

Sondaż CBOS zrealizowany w dniach od 17 kwietnia do 7 maja 1990 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych (N=1163)

Tabela 4. Pochodzenie pieniędzy na wydatki: HANDEL ZA GRANICĄ

(w %)

Charakterystyka badanych	Wszystkie pieniądze	Więcej niż połowa	Około połowy	Mniej niż połowa	Nic
Ogółem	3	4	3	4	87
Płeć					
Mężczyźni	4	6	4	6	81
Kobiety	1	1	2	1	95
Wiek					
Do 17	2	4	5	4	86
18-20	2	4	3	4	87
Powyżej 20 lat	7	4	0	4	86
Typ szkoły					
Liceum ogólnokształcące	1	1	1	1	97
Technikum	2	4	3	8	82
Liceum zawodowe	5	3	0	0	92
Zasadnicza szkoła zawodowa	3	5	4	4	84
Miejsce zamieszkania					
Wieś	1	2	2	3	92
Miasto 5-20 tys.	4	5	2	3	86
Miasto 21-100 tys.	4	7	6	7	77
Miasto powyżej 100 tys.	3	2	1	3	91
Wykształcenie ojca					
Podstawowe	3	1	3	2	92
Zasadnicze zawodowe	2	4	3	3	88
średnie	4	6	3	4	83
Ponadsrednie	1	6	3	6	84
Wykształcenie matki					
Podstawowe	2	2	3	3	90
Zasadnicze zawodowe	3	3	3	2	88
średnie	3	5	3	4	85
Ponadsrednie	2	5	4	7	84
Przyn.ojca do gr. społ.-zaw.					
Specjaliści	0	1	8	7	84
Pozostali umysłowi	3	8	2	6	81
Robotnicy wykwalifikowani	2	4	4	3	88
Robotnicy niewykwalifik.	4	3	1	4	89
Rolnicy	2	2	2	2	92
Prywatni właściciele	2	5	0	10	83
Emeryci, renciści	6	6	0	0	89
Inne grupy zawodowe	5	0	5	2	88
Ocena warunków materialnych					
Złe	0	1	3	3	93
średnie	2	4	3	5	86
Dobre	5	4	3	3	85
Stosunek do religii					
Wierzący, praktykujący	3	3	3	4	87
Wierzący, niepraktykujący	3	6	2	6	83
Niewierzący, praktykujący	0	0	13	0	88
Niewierzący, niepraktykujący	0	3	7	3	86
Rozwój sytuacji w kraju					
Dobry kierunek	2	4	3	6	86
Zły kierunek	6	6	3	2	82
Trudno powiedzieć	3	3	3	3	89
Stosunek do pr. Balcerowicza					
Poparcie	3	3	2	5	87
Brak poparcia	3	4	7	5	81
Nieznajomość	3	3	2	3	88
Trudno powiedzieć	1	7	4	4	84
Pytanie: Jaka część pieniędzy, które masz na swoje wydatki, masz z wyjazdów za granicę w celach handlowych? 1. Wszystkie, całość 2. Więcej niż połowę 3. Około połowy 4. Mniej niż połowę 5. Nic, nie zdobywam w ten sposób pieniędzy					

Sondaż CBOS zrealizowany w dniach od 17 kwietnia do 7 maja 1990 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych (N=1163)

Tabela 5. Pochodzenie pieniędzy na wydatki: PRACA ZA GRANICĄ

(w %)

Charakterystyka badanych	Wszystkie pieniądze	Więcej niż połowa	Okolo połowy	Mniej niż połowa	Nic
Ogółem	1	2	2	5	90
Płeć					
Mężczyźni	2	3	3	5	87
Kobiety	1	1	1	4	93
Wiek					
Do 17	0	5	4	7	84
18-20	1	2	2	5	90
Powyżej 20 lat	0	0	0	0	100
Typ szkoły					
Liceum ogólnokształcące	0	1	3	7	89
Technikum	1	3	2	9	85
Liceum zawodowe	2	3	1	0	94
Zasadnicza szkoła zawodowa	2	2	2	2	91
Miejsce zamieszkania					
Wieś	0	2	1	4	93
Miasto 5-20 tys.	3	1	4	5	87
Miasto 21-100 tys.	2	3	3	4	89
Miasto powyżej 100 tys.	2	1	2	6	88
Wykształcenie ojca					
Podstawowe	2	2	1	2	93
Zasadnicze zawodowe	2	1	2	4	91
Średnie	1	3	2	3	90
Ponadśrednie	1	2	4	10	83
Wykształcenie matki					
Podstawowe	2	2	1	2	93
Zasadnicze zawodowe	2	1	3	3	90
Średnie	0	3	2	6	88
Ponadśrednie	1	1	3	7	87
Przyn.ojca do gr. społ.-zaw.					
Specjaliści	0	2	6	11	81
Pozostali umysłowi	1	1	4	7	86
Robotnicy wykwalifikowani	1	2	2	3	92
Robotnicy niewykwalifik.	1	4	3	1	91
Rolnicy	1	1	1	5	92
Prywatni właściciele	0	2	0	0	98
Emeryci, renciści	3	1	1	5	89
Inne grupy zawodowe	0	3	3	3	93
Ocena warunków materialnych					
Złe	2	1	1	6	90
Średnie	1	2	2	4	90
Dobre	2	1	3	5	89
Stosunek do religii					
Wierzący, praktykujący	1	2	3	4	89
Wierzący, niepraktykujący	3	0	1	4	93
Niewierzący, praktykujący	0	0	0	13	88
Niewierzący, niepraktykujący	0	0	0	14	86
Rozwój sytuacji w kraju					
Dobry kierunek	1	1	2	6	90
Zły kierunek	4	3	4	4	86
Trudno powiedzieć	1	2	2	5	90
Stosunek do pr. Balcerowicza					
Poparcie	1	2	1	6	89
Brak poparcia	3	1	6	5	85
Nieznajomość	1	2	1	4	91
Trudno powiedzieć	1	4	4	4	86
Pytanie: Jaka część pieniędzy, które masz na swoje wydatki, masz z wyjazdów za granicę do pracy? 1. Wszystkie, całość 2. Więcej niż połowę 3. Okolo połowy 4. Mniej niż połowę 5. Nic, nie zdobywam w ten sposób pieniędzy					

Sondaż CBOS zrealizowany w dniach od 17 kwietnia do 7 maja 1990 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych (N=1163)

Tabela 6. Handel respondentów na bazarach, targowiskach, giełdach (w %)

Charakterystyka badanych	Często	Czasami	Rzadko	Nigdy
Ogółem	3	8	16	73
Płeć				
Mężczyźni	5	12	22	61
Kobiety	0	1	8	90
Wiek				
Do 17	5	7	18	70
18-20	3	7	16	74
Powyżej 20 lat	6	13	19	63
Typ szkoły				
Liceum ogólnokształcące	0	3	14	83
Technikum	1	11	20	67
Liceum zawodowe	1	5	11	84
Zasadnicza szkoła zawodowa	5	8	16	71
Miejsce zamieszkania				
Wieś	1	6	12	81
Miasto 5-20 tys.	4	5	22	69
Miasto 21-100 tys.	4	13	21	62
Miasto powyżej 100 tys.	4	6	14	76
Wykształcenie ojca				
Podstawowe	2	5	14	80
Zasadnicze zawodowe	3	7	15	75
średnie	5	9	19	67
Ponadśrednie	2	9	20	69
Wykształcenie matki				
Podstawowe	2	7	14	77
Zasadnicze zawodowe	2	7	12	79
średnie	4	7	17	72
Ponadśrednie	3	10	23	64
Przyn.ojca do gr. społ.-zaw.				
Specjaliści	1	11	21	67
Pozostali umysłowi	4	8	17	71
Robotnicy wykwalifikowani	3	9	16	73
Robotnicy niewykwalifik.	3	7	14	76
Rolnicy	2	5	14	79
Prywatni właściciele	4	11	13	72
Emeryci, renciści	4	1	15	80
Inne grupy zawodowe	2	8	19	71
Ocena warunków materialnych				
Złe	1	5	15	79
średnie	2	9	15	74
Dobre	5	6	19	70
Stosunek do religii				
Wierzący, praktykujący	2	7	15	76
Wierzący, niepraktykujący	7	11	19	63
Niewierzący, praktykujący	0	0	50	50
Niewierzący, niepraktykujący	7	10	37	47
Rozwój sytuacji w kraju				
Dobry kierunek	3	8	17	73
Zły kierunek	8	10	17	65
Trudno powiedzieć	1	6	16	77
Stosunek do pr. Balcerowicza				
Poparcie	2	8	18	72
Brak poparcia	5	11	22	61
Nieznajomość	3	6	15	76
Trudno powiedzieć	0	11	16	74

Pytanie: Czy sprzedajesz jakieś rzeczy na tego typu targowiskach? 1. Tak, często 2. Tak, czasami 3. Tak, ale rzadko 4. Nie, nigdy

Sondaż CBOS zrealizowany w dniach od 17 kwietnia do 7 maja 1990 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych (N=1163)

Tabela 7. Przeznaczenie zysku z handlu na bazarach, targowiskach, giełdach (w %)

Charakterystyka badanych	Wakacje	Własne wydatki	Własny interes
Ogółem	7	79	14
Płeć			
Mężczyźni	8	78	15
Kobiety	3	86	10
Wiek			
Do 17	0	82	18
18-20	8	79	14
Powyżej 20 lat	0	83	17
Typ szkoły			
Liceum ogólnokształcące	9	79	12
Technikum	5	84	11
Liceum zawodowe	0	95	5
Zasadnicza szkoła zawodowa	8	75	17
Miejsce zamieszkania			
Wieś	7	83	10
Miasto 5-20 tys.	14	68	18
Miasto 21-100 tys.	5	82	14
Miasto powyżej 100 tys.	5	80	15
Wykształcenie ojca			
Podstawowe	6	81	13
Zasadnicze zawodowe	11	78	11
średnie	5	74	21
Ponadsrednie	4	86	10
Wykształcenie matki			
Podstawowe	4	77	19
Zasadnicze zawodowe	9	84	7
średnie	8	76	16
Ponadsrednie	6	83	11
Przyn. ojca do gr. społ.-zaw.			
Specjaliści	9	80	11
Pozostali umysłowi	7	76	17
Robotnicy wykwalifikowani	6	79	15
Robotnicy niewykwalifik.	10	75	15
Rolnicy	8	76	16
Prywatni właściciele	0	86	14
Emeryci, renciści	17	72	11
Inne grupy zawodowe	0	100	0
Ocena warunków materialnych			
Złe	3	79	18
średnie	7	77	16
Dobre	8	82	10
Stosunek do religii			
Wierzący, praktykujący	8	78	14
Wierzący, niepraktykujący	4	83	13
Niewierzący, praktykujący	0	80	20
Niewierzący, niepraktykujący	6	81	13
Rozwój sytuacji w kraju			
Dobry kierunek	9	75	16
Zły kierunek	6	75	19
Trudno powiedzieć	5	86	9
Stosunek do pr. Balcerowicza			
Poparcie	11	72	17
Brak poparcia	6	73	21
Nieznajomość	7	85	9
Trudno powiedzieć	2	81	17
Pytanie: Co robisz z zarobionymi w ten sposób pieniędzmi? 1. oszczędzam na wakacje 2. mam na swoje wydatki 3. odkładam na własny, przyszły interes			

N=341; z obliczeń wyłączono grupę, która nie udzieliła odpowiedzi oraz tych, których pytanie nie dotyczy.

Tabela 8. Zakupy respondentów na bazarach, targowiskach, giełdach (w %)

Charakterystyka badanych	Często	Czasami	Rzadko	Nigdy
Ogółem	18	37	36	10
Płeć				
Mężczyźni	20	37	33	9
Kobiety	14	36	40	10
Wiek				
Do 17	29	35	29	8
18-20	17	37	37	10
Powyżej 20 lat	22	22	47	9
Typ szkoły				
Liceum ogólnokształcące	12	30	42	17
Technikum	12	33	43	13
Liceum zawodowe	13	43	39	5
Zasadnicza szkoła zawodowa	24	40	30	7
Miejsce zamieszkania				
Wieś	18	41	34	8
Miasto 5-20 tys.	17	37	38	8
Miasto 21-100 tys.	18	38	34	10
Miasto powyżej 100 tys.	16	28	43	13
Wykształcenie ojca				
Podstawowe	18	40	34	8
Zasadnicze zawodowe	17	41	32	10
Średnie	19	35	37	8
Ponadśrednie	15	27	47	12
Wykształcenie matki				
Podstawowe	18	39	35	8
Zasadnicze zawodowe	19	39	32	10
Średnie	16	35	38	10
Ponadśrednie	15	33	41	11
Przyn.ojca do gr. społ.-zaw.				
Specjaliści	15	23	43	19
Pozostali umysłowi	14	35	43	8
Robotnicy wykwalifikowani	18	41	32	9
Robotnicy niewykwalifik.	16	44	34	6
Rolnicy	18	36	38	8
Prywatni właściciele	26	35	33	7
Emeryci, renciści	15	36	38	11
Inne grupy zawodowe	18	33	35	14
Ocena warunków materialnych				
Złe	14	29	42	15
Średnie	14	40	37	9
Dobre	24	35	32	9
Stosunek do religii				
Wierzący, praktykujący	16	38	36	10
Wierzący, niepraktykujący	23	33	36	8
Niewierzący, praktykujący	30	30	30	10
Niewierzący, niepraktykujący	30	17	47	7
Rozwój sytuacji w kraju				
Dobry kierunek	18	35	38	10
Zły kierunek	23	37	31	9
Trudno powiedzieć	16	38	37	9
Stosunek do pr. Balcerowicza				
Poparcie	16	39	37	9
Brak poparcia	22	43	22	13
Nieznajomość	17	36	38	9
Trudno powiedzieć	18	32	40	9
Pytanie: Chcielibyśmy się dowiedzieć, czy kupujesz jakieś rzeczy na bazarach, targowiskach, giełdach? 1. Tak, często 2. Tak, czasami 3. Tak, ale rzadko 4. Nie, nigdy				

Sondaż CBOS zrealizowany w dniach od 17 kwietnia do 7 maja 1990 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej uczniów ostatnich klas szkół średnich i zasadniczych zawodowych (N=1163)